

7-3

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), člana 10. stav (4) Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21), na prijedlog premijera Zeničko-dobojskog kantona, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 7. sjednici, održanoj dana 09.02.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvajaju se Smjernice za trogodišnje planiranje rada Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godina.

II.

Smjernice za trogodišnje planiranje rada Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godina se primjenjuju u organima uprave Zeničko-dobojskog kantona radi izrade trogodišnjih planova rada.

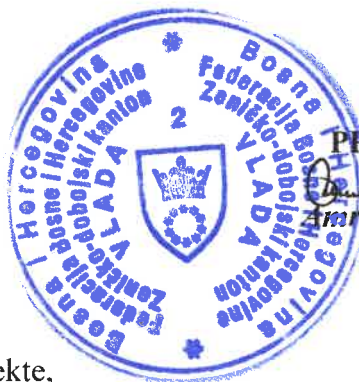
III.

Smjernice iz tačke I. čine sastavni dio ovog zaključka.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 30-2120 /23
Datum, 09.02.2023. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Amra Mehmedić
Amra Mehmedić

DOSTAVLJENO:

- 1x Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte,
- ☒ 1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
- 1x Članovima Vijeća za razvojno planiranje i upravljanje razvojem u Zeničko-dobojskom kantonu,
- putem Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte,
- 1x a/a.

Smjernice za trogodišnje planiranje rada Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godina

UVOD – Svrha Smjernica

Članom 10. Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21) propisano je da proces trogodišnjeg planiranja rada započinje izradom Smjernica za trogodišnje planiranje rada kantonalnih organa uprave (u daljnjem tekstu: Smjernice). Smjernice predstavljaju osnovu za planiranje kantonalnih organa uprave, sa svrhom da se adekvatno uključe razvojni prioriteti koji su definisani strateškim dokumentima za taj nivo vlasti. Cilj Smjernica je potencirati ključne aktivnosti koje je potrebno preduzeti u planskom ciklusu na način da poluče sinergiju više oblasti društveno – ekonomskog života kantona. Smjericama se formalno započinje proces trogodišnjeg i godišnjeg planiranja, a kroz njihovu pripremu sagledava se i uvažava aktuelni razvojni kontekst te donosi politička odluka o osnovnim pravcima razvoja za naredni trogodišnji period.

Primjenom Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 32/17) i pratećih podzakonskih akata – Uredbe o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21), Uredbe o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21), Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine te uvođenjem obaveze izrade Smjernica olakšano je planiranje razvoja, praćenje realizacije i provođenja strateških dokumenata i izvještavanja o realiziranom.

Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine su propisani minimalni elementi Smjernica, a iste se izrađuju svake godine za period od tri godine (1+2 po rolling sistemu) i pripremaju se u skladu sa strateškim dokumentima za nivo vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH) za koji se izrađuju.

Pored toga što predstavljaju usmjerenje za budući rad organa uprave, Smjernice služe i ostalim zainteresovanim stranama (vaninstitucionalnim akterima) kao vodilja za planiranje i implementaciju konkretnih projekata i aktivnosti u narednom trogodišnjem periodu.

Kratak osvrt na opći razvojni kontekst Zeničko-dobojskog kantona uključujući izazove i rizike

Zeničko-dobojski kanton (u daljnjem tekstu: ZDK) je četvrti po veličini kanton i zauzima površinu od 3.344,1 km². Po izračunu indeksa razvijenosti Federalnog zavoda za programiranje razvoja u 2021. godini, ZDK se nalazi na 5. mjestu po razvijenosti u FBiH s indeksom 0,84. Na ovom području živi oko 354.285 stanovnika (prisutno), a prosječna gustina naseljenosti je 106. Broj zaposlenih u ZDK u 2021. godini je bio 82.178 što je 15.6% od ukupnog broja zaposlenih u FBiH¹.

Prihodi od poreza na dohodak per capita (pc) u ZDK u 2021. godini iznosili su 185 KM i na nivou su 75% od prihoda na nivou FBiH (245 KM).²

Prema navodima Svjetske banke³ u prvoj polovini 2022. godine u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) nastavilo se sa snažnim ekonomskim aktivnostima. Rast je u prvoj

¹ Izvještaj Federalnog zavoda za programiranje razvoja- Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2021. (Juni, 2022. godine)

² Izvještaj Federalnog zavoda za programiranje razvoja- Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2021. (Juni, 2022. godine)

³ Western Balkans Regular Economic Report No.22

polovini 2022. godine ostao robustan, sa 5,9% i potaknut je snažnim privatnim investicijama i većom privatnom potrošnjom. Domaća potražnja je rasla po stopi od 5,5 %, a istovremeno je došlo do usporavanja negativnog neto izvoza u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Domaća potražnja raste uslijed većih investicija, podržanih infrastrukturnim radovima i većom privatnom potrošnjom. To je potaknuto rastom nominalnih neto plata za ukupno 10,7 % u prvoj polovini 2022. godine (ili smanjenje 0,7 % u realnom smislu) i većim inostranim doznakama, koje su porasle za 2,6 % u realnom smislu. Na proizvodnoj strani, tokom prvog kvartala 2022. godine, industrijska proizvodnja je usporena na 3,1 %, sa 11,6 % godinu ranije. Istovremeno, izvoz je porastao za značajnih 20,5 % u prvoj polovini godine, rastući po višoj stopi rasta od uvoza koji se povećao 18,5 %.

Ukupna inflacija se u julu 2022. godini povećala za 16,7 %, što je inflaciju za period januar-juli 2022. godine podiglo na preko 12 %, zbog rasta cijena hrane i prevoza. Cijene hrane su nastavile s rastom do 25,5 % u julu, što je rezultiralo stopom inflacije za hranu od 19,3 % u periodu januar-juli 2022. godine. Paralelno, cijene prevoza su se u istom periodu povećale za preko 26 %, na primjer, cijena dizela je u periodu januar-juli povećana za 52 %, uz efekat prelijevanja na ostale proizvode, povećavajući inflatorni pritisak u prvoj polovini 2022. godine. Naglo povećanje cijena hrane i prevoza neproporcionalno više pogađa populaciju s nižim primanjima i nameće rizike po smanjenje siromaštva u 2022. godini.

Stanje na tržištu rada se poboljšalo, naročito za žene, ali stopa nezaposlenosti je i dalje povećana. Deficit roba i usluga je smanjen na 14,3 % BDP-a, što predstavlja 2,2 % BDP-a manje, nego u istom periodu prethodne godine, dijelom zbog povećanja neto prihoda turizma od 1,1 % BDP-a u 2022. godini. Računi primarnih i sekundarni prihoda su u prvoj polovini 2022. godine u širem smislu ostali nepromijenjeni na oko 9,5 % BDP-a, što je pomoglo održavanju vanjskog bilansa, uz priliv doznaka od tek nešto ispod 8 % BDP-a.

Očekuje se da će se vanjsko-trgovinski deficit dosegnuti 25,1 % BDP-a. U međuvremenu, priliv usluga će se značajno poboljšati na 12,5 % BDP-a, dijelom zahvaljujući udvostručenju broja noćenja u periodu januar-juli 2022. godine. Bankarski sektor je dobro kapitaliziran i njegova se profitabilnost u 2022. godini dalje povećala.

Predviđa se da će rast realne proizvodnje do 2024. godine dostići 3,2 %, vođen u velikoj mjeri povećanjem privatne potrošnje, podržane doznakama i potražnjom za radnicima. Investicije u energetiku i infrastrukturu (kao što su vjetro-elektrane i Koridor Vc) će doprinijeti poticanju rasta u srednjoročnom periodu. Snažan izvoz će vjerovatno biti premašen većim uvozom, dijelom zbog infrastrukturnih projekata, što će zadržati visok trgovinski bilans od oko 25 % BDP-a tokom sljedeće dvije godine. To će, zauzvrat vjerovatno povećati deficit tekućeg računa na preko 5,3 % BDP-a u 2023. godini i nešto ispod 4,5 % BDP-a u 2024. godini bez obzira na prelazak na fiskalni suficit tokom srednjoročnog perioda. Uzimajući u obzir poremećaje na tržištu energije zbog rata u Ukrajini, sada se predviđa da će inflatorni pritisak trajati duže nego što se prvobitno očekivalo. Stoga se inflacija predviđa na 11 % u 2022. godini, uz stabilizaciju tokom 2023.-2024. godine na stope koje su bile prisutne prije pandemije, od oko 2 % i niže. Produženi efekti rata u Ukrajini mogu imati negativan uticaj na zbirnu potražnju, zbog smanjenja povjerenja potrošača i poslovne zajednice. Nadalje, neizvjesnosti u vezi s ratom i sankcijama mogu potkopati oporavak u EU, što ima negativan uticaj na potražnju za izvozom iz BiH, osim kad je u pitanju energija. Negativna kretanja na tržištu rada širom EU bi takođe mogla ograničiti priliv doznaka, koje podržavaju privatnu potrošnju. Konačno, geopolitički rizici bi mogli dalje otežati domaće političke tenzije, uz negativne posljedice za poticanje toliko potrebnih strukturnih reformi.

Pored pandemije značajna prijetnja na području BiH, samim tim i ZDK, je usko vezana sa migracijama, tačnije ista se javlja u vidu kriminalnih djela kao što su: krijumčarenje, trgovina ljudima, neovlašteno zauzimanje posjeda, paljevina, krađa, razbojništva, nelegalno zauzimanje posjeda nekretnina, lakše i teže tjelesne povrede i druga kriminalna djela. Dodatni sigurnosni problem koji se javlja je neposjedovanje ličnih dokumenata ili posjedovanje lažnih dokumenata

od strane migranata. Samim tim je mnogo teže, skoro nemoguće, utvrditi njihov pravi identitet, čak i onda kada se kontaktira matična zemlja istih, a razlog navedenog su nedovoljno razvijene baze podataka ili nepostojanje procedura. Vrlo važnu oblast u cilju kontrole nezakonitih migracija predstavljaju propisi kojima se uređuju prekršaji protiv javnog reda u mira, a koji su dio zakonodavstva na entitetskom, odnosno kantonalnom nivou. Policijski organi koji su nadležni za područja kantona u FBiH su stvarno nadležni za provođenje propisa iz oblasti prekršajne delinkvencije i krivičnog prava i neposredno poduzimaju mjere na očuvanju javnog reda i mira, te lične i imovinske sigurnosti građana na svom području. U tom pravcu ostvaruju saradnju sa institucijama BiH stvarno nadležnim za pitanja migracija i azila, naročito kada postupaju u pravcu kontrole nezakonitih migracija.

Vlada ZDK je relativno spremno odgovorila na izazove pred kojima se našla u kontekstu gore navedenih prijetnji i s aspekta ekonomije, ali i aspekta društvenih prilika. Vlada ZDK je između ostalog odobravalala i dodjeljivala sredstava za izgradnju poslovnih zona, putem Javnih poziva odobravana su finansijska sredstava namijenjena za subvencioniranje (regresiranje) kamata po kreditima odobrenim po osnovu Kreditno-garancijskog fonda Vlade ZDK, raspisivani su Javni pozivi za prikupljanje zahtjeva za odobravanje i dodjelu (refundaciju) finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata, Javni pozivi za prikupljanje zahtjeva za odobravanje i dodjelu (refundaciju) finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju investicija kod obrta iz područja prerađivačke djelatnosti, Javni pozivi za prikupljanje zahtjeva za odobravanje i dodjelu (refundaciju) finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju troškova jačanja konkurentnosti, Javni pozivi namijenjeni subvencioniranju investicija kod obrta i obavljanje djelatnosti prema Uredbi o zaštiti tradicionalnih i starih zanata, Javni pozivi namijenjeni subvencioniranju projekata turističke infrastrukture i suprastrukture, te Javni pozivi namijenjene podršci razvoja ženskog preduzetništva.

Zbog svega navedenoga, fokus djelovanja Vlade ZDK⁴ u naredne tri godine će primarno biti usmjeren na kontrolu efikasnosti troškova i njihovo smanjivanje te stalni angažman kako bi se akumulirani deficit smanjivao, veću efikasnost budžetskih korisnika u pogledu racionalnog upravljanja resursima, konstantno provođenje aktivnosti na usklađivanju budžetske potrošnje i ostvarenih prihoda, ograničavanje rasta i veću kontrolu utroška sredstava za materijal i usluge, veću kontrolu utroška tekućih i kapitalnih transfera, realno planiranje nabavke stalnih sredstava, nastavak aktivnosti na izmjenama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH u cilju pravednije raspodjele javnih prihoda u korist ZDK, izvršavanje detaljne analize propisa od strane nadležnih ministarstava ZDK koji zahtijevaju izdvajanja iz budžeta, određivanje u pogledu prioriteta potrošnje, te pristupanje izmjenama istih u cilju smanjivanja izdvajanja iz budžeta.

Razvojni prioriteti Zeničko-dobojskog kantona za naredni trogodišnji period

Sa ciljem realizacije zacrtanih strateških ciljeva, za svaki cilj definisan je set prioriteta. Prioriteti obuhvataju ključne oblasti, koje imaju najveći međusektorski uticaj na razvoj, a samim time i pokazatelje uticaja. Očekivani ishodi prioriteta su u direktnoj vezi sa pokazateljima uticaja na nivou strateških ciljeva i doprinose realizaciji ciljnih vrijednosti 2027. godine.

Po strateškim ciljevima prioriteti su raspoređeni:

Strateški cilj 1. Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva.

⁴ Smjernice ekonomske i fiskalne politike ZDK za period 2023-2025 godine (160. sjednica Vlade ZDK od 28.06.2022. godine)

Za unapređenje konkurentnosti industrije, poljoprivrede i uslužnog sektora u ZDK, uz podršku preduzetništvu, te ostvarenje ciljnih vrijednosti pokazatelja uticaja za prvi strateški cilj ZDK, definisana su četiri prioritetna cilja.

Potrebno je povećati konkurentnost sektora industrije, uz usmjerenje na one sektore koji imaju najveći potencijal za održiv rast, uz jačanje prerađivačkih kapaciteta za finalizaciju sa izvoznim potencijalom i stvaranje dodane vrijednosti. U tom pravcu, neophodno je poboljšati povezanost industrije sa naučnoistraživačkim ustanovama i centrima, za kreiranje rasta zasnovanog na znanju, kroz inovacije i uvođenje novih tehnologija. Poseban značaj ima ubrzavanje procesa digitalizacije i informatizacije u sektoru privrede, uz jačanje IT sektora. Za ZDK od posebne važnosti su i aktivnosti koje će se provoditi od strane federalnih institucija i preduzeća u cilju strukturne transformacije privrede rudarskih regiona, zbog čega je u okviru ovog prioriteta planirana i mjera usmjerena na modernizaciju, organizacijsku i tehničko-tehnološku reorganizaciju u sektoru vađenja ruda i kamena. Također, planirana su područja djelovanja u cilju podrške postepenoj dekarbonizaciji privrede i proizvodnji energije iz obnovljivih izvora. Generalno, u okviru prioriteta usmjerenog na industrijski razvoj, očekuje se povećanje indeksa obima industrijske proizvodnje, povećanje izvoza u sektoru industrije, veća primanja zaposlenih u sektoru industrije, te generalno omogućavanje povećanja ukupne privredne aktivnosti koja će generisati porezne prihode.

Razvoj ruralnih područja je jedan od prioriteta usmjerenih na podršku balansiranoj razvoju ZDK i smanjenju iseljavanja iz ruralnih u urbana područja. Održivost ruralnog razvoja zasniva se na stvaranju mogućnosti za generisanje dohotka ruralnog stanovništva, zbog čega je neophodno unaprijediti konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i obezbijediti podršku za povećanje stepena prerade i povezivanja poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačkim kapacitetima, uz jačanje poljoprivrednih lanaca vrijednosti. Također, u ruralnim područjima šumarstvo i korištenje šumskih proizvoda je dodatni izvor za generisanje prihoda. Kroz ruralni razvoj uz jačanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva, očekuje se održavanje stabilnosti odnosa ruralnog i urbanog stanovništva i povećanja broja poljoprivrednih gazdinstava na području ZDK, uz povećanje investicija u poljoprivredi u nova stalna sredstva, te povećanje pokrivenosti uvoza izvozom u djelatnosti poljoprivrede i šumarstva.

Zahvaljujući potencijalima za razvoj turizma, jedan od prioriteta usmjeren je i na razvoj turizma, koji obuhvata vrste turizma za koje postoje resursi u ZDK (kulturno-historijski, banjski, tranzitni, planinski, vjerski, seoski, kongresni, sajamski, sportski, lovni i dr. turizam). Neophodno je usmjeriti pažnju na razvoj turističke infrastrukture i povećanje kvaliteta turističke ponude uz promociju i povezivanje u regionalni turistički proizvod i turističke lance vrijednosti. Kroz razvoj turizma, omogućit će se pozitivni efekti na rast investicija i prometa u sektoru hotelijerstva i ugostiteljstva, što će u konačnici uticati i na rast BDP-a, poreznih prihoda i zapošljavanja u sektoru turizma.

Za razvoj svih sektora privrede, od posebne važnosti je izgradnja povoljnog poslovnog okruženja, te unaprijeđene poslovne infrastrukture i usluga, kako bi se omogućila održivost preduzeća i obrta, te poticalo preduzetništvo uz samozapošljavanje i održivost postojećih radnih mjesta.

Pandemija, poremećaji na tržištu energije zbog rata u Ukrajini, te inflatorni pritisak su doveli do značajnih poremećaja na globalnom tržištu, koji se odnose na usporavanje ekonomskog razvoja i negativnu stopu rasta (recesija), smanjenje izvoza, poremećaje u lancu snabdijevanja, probleme u transportu, smanjenje prihoda preduzeća, smanjenje zaposlenosti, te smanjenje dohotka i potrošnje stanovništva. S druge strane, ovu situaciju treba iskoristiti kao priliku za repozicioniranje sektora u smislu povećanja obima proizvodnje, smanjenja obima uvoza (sirovina i finalnih proizvoda) i povećanju obima izvoza. Sa ciljem prevazilaženja negativnih ekonomskih efekata i doprinosa ostvarenju ishoda na nivou prioriteta ekonomskog razvoja, definisane su i posebne mjere koje obuhvataju hitne i prateće aktivnosti, za očuvanje

likvidnosti preduzeća, očuvanje nivoa zaposlenosti, očuvanje mogućnosti za servisiranje kreditnih obaveza, te niz aktivnosti za područja djelovanja po privrednim sektorima.

Strateški cilj 2. Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja

Da bi se ispunio strateški cilj za unapređenje kvaliteta života i stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja, definisana su četiri prioriteta. Svaki prioritet definisan je kao cilj specifičan za određenu oblast društvenog života: obrazovanje, sport, kultura, zdravstvo, socijalna zaštita/skrb, sigurnost i javna uprava. Svi prioriteti integrišu ključne elemente globalnih ciljeva održivog razvoja, kao i strategije za ostvarenje napretka u uslovima krize.

U oblasti obrazovanja potrebno je poboljšati kvalitet nastavnog procesa kroz poboljšanje nastavnih planova i programa i obrazovne infrastrukture. Posebno je važno uskladiti obrazovni sistem sa potrebama tržišta rada, jer će se time smanjiti nezaposlenost. Ranjive skupine zaslužuju posebnu pažnju putem uspostave adekvatnih uslova za inkluzivnu nastavu i programa za povećanje mogućnosti zapošljavanja osoba koje pripadaju ranjivim skupinama. Unapređenje sistema za online nastavu predstavlja važan preduslov za modernizaciju i fleksibilnost nastavnog procesa u normalnim uslovima i u uslovima krize.

Kapacitete institucija sporta i kulture potrebno je jačati kroz obogaćivanje sportske i kulturne ponude i izgradnju (ili rekonstrukciju) infrastrukture. Otežano funkcioniranje sportskih i kulturnih institucija u toku pandemije COVID-19 ukazuje na potrebu da se osmisle inovativni načini za plasiranje sportskih i kulturnih sadržaja u kriznim situacijama.

Usluge socijalne i zdravstvene zaštite moraju se kontinuirano unapređivati. Pored potrebe da se poboljšaju kapaciteti za intenzivnu njegu i tehnički unaprijedi rad zdravstvenih ustanova (nabavka uređaja i aparata za liječenje), fokus treba usmjeriti i na poboljšanje sistema za pristup zdravstvenim uslugama za sve građane. Slično tome, usluge i paketi pomoći u okviru sistema socijalne zaštite moraju predvidjeti adekvatnu pomoć svima u stanju potrebe, na osnovu analize stvarnih potreba.

Javna uprava će nastaviti reformske procese za jačanje kapaciteta, posebno u domenu efikasnosti i transparentnosti usluga. U fokusu će biti jačanje struktura za strateško planiranje i upravljanje razvojem, borbu protiv korupcije i sigurnost građana, uz posebno razmatranje sigurnosnih aspekata migracija.

Strateški cilj 3. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu

Povećati energijsku efikasnost – odnosi se primarno na poboljšanje energijske efikasnosti zgrada u vlasništvu kantona (zagrijavanje, hlađenje), kroz evidentiranje stanja, (su)finansiranje utopljanja zgrada - poboljšanje energijskih karakteristika zgrada, posebno u vlasništvu ili na korištenju organizacija javnog sektora. Energijsku efikasnost treba poboljšavati korištenjem obligacionih šema, te sredstava iz budžeta.

Uskladiti razvoj energetske i industrijske sektora u smjeru energetske tranzicije, smanjenja emisija i načelima zaštite okoliša – Energetska politika se vodi na nivou BiH i FBIH, ali je neophodno pratiti i osigurati što održiviju energetske tranziciju na teritoriji ZDK kroz osiguravanje različitih vrsta energenata. To je moguće uspostaviti kroz povećanje generisanja električne energije iz obnovljivih i alternativnih izvora energije, te poticanjem primjene tehnologija koje dovode do smanjenja emisija u okoliš. Kada govorimo o sektoru proizvodnje energije distributeri i/ili snabdjevači energije (obvezne strane) moraju postići određene uštede na strani krajnjih kupaca (domaćinstva, poslovni subjekti i sl.) – obligacione šeme. Neophodno je jačati inspeksijske kapacitete.

Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i unaprijediti kvalitet medija okoliša – Težnja ka ekonomskom rastu i razvoju privrednih aktivnost neminovno vode do degradacije okoliša, stoga je nužno uspostaviti mjere prevencije, praćenja i kontrole razvoja koji će biti održiv (bez prekomjerne eksploatacije prirodnih resursa) i po okoliš siguran (kontrolisane emisije koje ne narušavaju kvalitet zraka, vode i tla, prevencija nastanka otpada,

adekvatno zbrinut otpad i sl.). Jačanje kapaciteta monitoring centara za zrak i edukacija odgovornog osoblja (ministarstva i inspekcija), nužno je za provođenje svih mjera. Prioritet je fokusiranje na zelenu ekonomiju i ekologizaciju.

Poticati održivo i okolišno prihvatljivo prostorno planiranje – Podrazumijeva poticanje razvoja urbane i ruralne infrastrukture, kroz principe dostupnosti kontrolisane (kvalitet) pitke vode i pokrivenosti sanitacijom, putnom infrastrukturom, uspostavom cirkularne ekonomije u sferi upravljanja otpadom, te optimalno prostorno planiranje i legalna izgradnja koje će unaprijediti kvalitet života ljudi i unaprijediti i očuvati kvalitet okoliša. Do uspostave efikasnih sistema (cirkularna ekonomija – reciklaža, ponovno korištenje i sl.; proširenje daljinskog grijanja) potrebno je kontinuirano raditi na prevenciji i sanaciji lokacija pod pritiskom (divlje deponije, klizišta).

Za realizaciju pomenutih prioriteta Vlada ZDK će u naredne tri godine morati osigurati ukupna finansijska sredstva u vrijednosti 232.190.025 KM gdje će primarni izvor finansiranja biti vanbudžetska sredstva (56,23%), dok će Vlada ZDK iz Budžeta izdvojiti 101.562.850 KM, odnosno 43,77% ukupnih neophodnih finansijskih sredstava.

Prioriteti, mjere i strateški projekti

Strategijom razvoja ZDK je definisano ukupno 272 strateška projekta, organizovana u 44 mjere i 12 prioriteta. Navedeno je inkorporirano u Akcioni plan za planski period 2024.-2026. godina, a nakon provedenog procesa konsultacija o Nacrtu Akcionog plana, u periodu od 17.10. do 31.10.2022. godine.

Akcioni plan nalazi se u prilogu dokumenta Smjernica za trogodišnje planiranje rada ZDK za period 2024.-2026. godina.

Indikativni finansijski okvir za planski period 2024.-2026. godina

Strateški cilj	2024	2025	2026	Ukupno 2024-2026
SC 1.	37.562.096	37.562.096	37.562.096	112.686.288
SC 2.	12.080.293	12.080.293	12.080.293	36.240.879
SC 3.	27.754.286	27.754.286	27.754.286	83.262.858
Ukupno	77.396.675	77.396.675	77.396.675	232.190.025

Indikativni finansijski okvir za planski period 2024.-2026. godina predstavlja pregled potrebnih finansijskih sredstava za implementaciju mjera. Strategijom razvoja ZDK predviđen je najveći iznos finansijskih sredstava za implementaciju prvog strateškog cilja i to 48,53%, drugog 15,61% i trećeg 35,86%. Ukupna vrijednost planiranih strateških projekata za planski period 2024.-2026. godina iznosi 232 miliona KM. Procenat planiranih sredstava koji se odnosi na budžetska sredstva je 43,77% dok se preostalih 56,23% odnosi na ostale izvore finansiranja.

Odgovarajući indikatori strateških ciljeva iz Strategije razvoja ZDK

Strateški cilj 1.	Pokazatelji uticaja	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
	okvir ZDK za period 2024.-2026. godina	(2019) godina	(2027)
1. Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i	BDP u milionima KM	2.996 (2018.)	3.445
	Stopa pokrivenosti uvoza izvozom %	88,3%	95,0%
	Stopa zaposlenosti %	33,5	44%

Strateški cilj 1.	Pokazatelji uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2019)	Ciljana vrijednost (2027)
razvoj preduzetništva			

Strateški cilj 2.	Pokazatelji uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2019)	Ciljana vrijednost (2027)
2. Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja	Izdavanja za osnovno i srednje obrazovanje u Budžetu ZDK na godišnjem nivou (KM)	124.638.367 KM (ukupno planirano u Budžetu ZDK za 2019.godinu) (83.930.924 KM za osnovno obrazovanje; 40.707.443 KM za srednje obrazovanje)	190.000.000 KM
	Broj ljekara/hiljadu stanovnika	1,99 (2018. godina)	2,19
	Socijalni transferi po glavi stanovnika	64,14 KM (2018. godina)	72,00 KM

Strateški cilj 3.	Pokazatelji uticaja (ZDK)	Početna vrijednost (2019)	Ciljana vrijednost (2027)
3. Poboľjšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu	Investicije na teritoriji kantona u ove sektore (KM)	6.000.000	10.000.000
	Udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu (%)	2	3,5
	Ukupne emisije u zrak (t/g) CO ₂ eq	biće određeno novim registrom emisija iz 2021	biće određeno novim registrom emisija iz 2021
	Emisije GHG gasova i zagađujućih materija	Prašina 2000 t/god; SO ₂ 152.000 t/god CO ₂ 2.800.000	Prašina 400 t/god; SO ₂ 55.000 t/god CO ₂ 1.800.000

Sve kantonalne institucije su **OBAVEZNE**, da prethodno definisane aktivnosti uključe u svoje programe rada kako bi isti bili implementirani u narednom periodu i kako bi isti bili adekvatno podržani Budžetom ZDK.

Proces monitoringa implementacije navedenih aktivnosti i izvještavanja će se obavljati u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, kao i Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH (član 14., 15. i 16.).

PREMIJER
Amra Mehmedić
 Amra Mehmedić

AKCIONI PLAN ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINA

Naziv strateškog dokumenta	Snimljena "da/da"	Ako je projekt završen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat	Obrasci koje se zasnijaju / dodavanje novog projekta	Institucije odgovorne za koordinaciju implementacije / nositelj	Lokacija	Planimirani rezultati	PLANIRANA SREDSTVA					OSTALI VANJSKI IZVORI	VANJSKI IZVOR (ima)
							2024	2025	2026	SREDSTVA IZ BUDŽETA / PRORAČUNA	KREDITNA SREDSTVA		
Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021-2027. godina													
Mjera 1.1.1. Razvoj proizvodne industrije u području općih usluga (industrijske obitelji)	✓				79%	Industrijske obitelji, poduzetništvo, razvojne agencije, privatni subjekti, javna poduzeća, gradovi/općine	1.500.000	1.000.000	1.000.000	2.447.644	857.442		
1.1.1.1. Uvođenje novih tehnologija i novih proizvoda u prethodnim kapacitetima (metalogičarski, dvoproduktivni, kožarsko-tekstilni sektor)						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.2. Zaštita intelektualnog vlasništva						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.3. Prijemne međunarodne standarde i certifikacije						Razvijeni kapaciteti za obuku i primjenu međunarodnih standarda u oblasti sigurnosti hrane (HACCP)							
1.1.1.4. Unapređenje sistema kontrola kvaliteta						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.5. Podrška za izvoz i internacionalizaciju privrede						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.6. Povećanje sa bh. dijapozom za investicije						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.7. Privlačenje FDI, a posebno investicija iz EU radi zapošljavanja i razvoja (posebno sa aspekta privredne panormije)						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.8. Podrška u promišljanju alternativnih tržišta (kupaca i dobavljača) te alternativnog sortimenta (poslovno i aspieta vanjske politike)						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.1.9. Uključivanje u lance vrijednosti i jačanje klastera (metalogičarski, kožarsko-industrijski, drvni, građevinski)						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
Mjera 1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija i digitalizacija	✓				70%	Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine	457.317	457.317	457.317	1.311.951	974.654	0	457.317
1.1.2.1. Podrška digitalnoj transformaciji malih, malih i srednjih preduzeća (posredni i posredni) i uvođenje e-posredništva i e-posredništva (posredni i posredni)						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.2.2. Unapređenje digitalnih znanja i vještina						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.2.3. Podrška proizvodima u IT sektoru za kreiranje i izvoz digitalnih rješenja						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
1.1.2.4. Unapređenje digitalnih inovacija u hubovima, akceleratorima						Ministarstvo za privredu ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK, Privredni subjekti, Privredna komora ZDK, razvojne agencije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, gradovi/općine							
Mjera 1.1.3. Razvoj sektora usluga i razvoja u sektoru IT	✓				70%	Ministarstvo za privredu ZDK, UNIZ, Tehnološki park, Institut, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK	914.244	914.244	914.244	2.743.305	1.185.719	0	914.244
1.1.3.1. Modernizacija opreme i usluga u sektoru IT i razvoj institucija						Ministarstvo za privredu ZDK, UNIZ, Tehnološki park, Institut, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Ministarstvo za poljoprivredu, Sumarsko i vodoprivredu ZDK							

[illegible]

Mjerna 2.3.1. Razvojna preraspoda i prenamjena aktivnosti zdravstvenog osiguranja	x		70%	Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	500.000	500.000	1.500.000	424.571	0	1.021.571	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, donatori, fondovi za zdravstveno osiguranje, donatori
2.3.1.1. Kampanja podizanja svijesti građana o zdravim stilovima života i odgovornosti za opstojnost zdravlje u porodičnoj medicini				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	50.000	40.000	0	90.000	90.000		
2.3.1.2. Program otvaranja faktora rizika za kronične bolesti u porodičnoj medicini				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	60.000	70.000	70.000	200.000	60.000	140.000	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK
2.3.1.3. Uspostavljanje sistema za rano otkrivanje raka (debelog crijeva, dojke, maternice)				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO							
2.3.1.4. Ciljati pregled školice djece radi otkrivanja povećanja vjete, dubine i lokomotornog aparata				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	40.000	50.000	300.000	390.000	390.000		
2.3.1.5. Razvoj sistema podizanja svijesti građana o rizicima po zdravlje uzrokovanim zračenjem bolesnika				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	50.000	40.000	90.000	90.000	90.000		
2.3.1.6. Razvoj metodologije za unaprjeđenje zdravstveno-promotivnih aktivnosti kroz primjenu principa marketinga u promociji zdravlja				Instituti za zdravstvo i sigurnost hrane, Zdravstvene ustanove, UNZE (Ekonomske fakulteti), NVO	60.000	0	50.000	110.000	110.000		
Mjerna 2.3.2. Unaprjeđenje kvaliteta i razvoja postojećih usluga	3		70%		55.716	443.714	1.695.714	2.407.142	837.742	1.560.000	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, donatori, fondovi za zdravstveno osiguranje, donatori
2.3.2.1. Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u zdravstvenim ustanovama				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	60.000	80.000	0	140.000	40.000	100.000	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK
2.3.2.2. Implementacija pojedinačnog upravljanja u porodičnoj medicini				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	60.000	0	0	60.000	20.000	40.000	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK
2.3.2.3. Dizajn i testiranje sistema nagradivanja u zdravstvu				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	40.000	50.000	50.000	140.000	40.000	100.000	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK
2.3.2.4. Razvoj sistema vanbolničke podrške za ostvarenje bolničke podrške (dijagnostički i terapijski dijagnostički)				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	40.000	100.000	20.000	160.000	160.000		Farmaceutičke kompanije, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK
2.3.2.5. Unaprjeđenje sistema tretmana dijabetesa				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	50.000	60.000	30.000	140.000	20.000	120.000	Donatori
2.3.2.6. Reorganizacija zbrinjavanja kliničkih medicinskih stanja				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	50.000	50.000	1.500.000	1.600.000	500.000	1.100.000	
2.3.2.7. Uspostavljanje integriranog zdravstvenog informacijskog sistema na nivou ZDK				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće							
2.3.2.8. Treninzi za zdravstvene ustanove za procjenu potreba u kriznim situacijama i izradu planova postupanja u kriznim situacijama				Ministarstvo zdravstva ZDK, Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, Institut za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstvene ustanove u ZDK, konsultantske kuće	50.000	100.000	0	150.000	150.000		
Mjerna 2.3.3. Razvojna preraspoda i prenamjena aktivnosti zdravstvenog osiguranja	3		70%		557.116	347.114	817.114	1.071.475	424.571	647.854	Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK, donatori, fondovi za zdravstveno osiguranje, donatori

